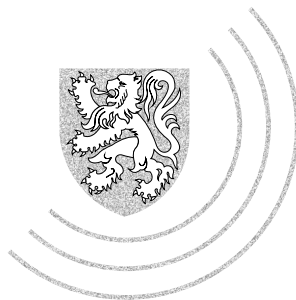


V L A A M S P A R L E M E N T



stuk **307** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 4 januari 2010 (2009-2010)

Gedachtewisseling

over het Strategisch Plan Biologische Landbouw
2008-2012

Jaarplan 2010

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Tine Eerlingen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Marcus Vanden Bussche;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Bart Tommelein, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Biologische land- en tuinbouw in Vlaanderen.....	4
1.2. Strategisch Plan Biologische Landbouw 2008-2012	4
1.3. Jaarplan 2010	5
1.3.1. Hefboom 1: keten- en marktontwikkeling	5
1.3.2. Hefboom 2: de biologische productie	5
1.3.3. Hefboom 3: het verhogen van de rendabiliteit	6
1.3.4. Hefboom 4: onderzoek en kennisuitwisseling.....	6
1.3.5. Hefboom 5: communicatie en draagvlak	7
1.3.6. Hefboom 6: verbreding van het beleid.....	7
2. Bespreking	7
2.1. Rol lokale besturen	7
2.2. Imago van de biolandbouw	8
2.3. De rol van de distributiesector	8
2.4. Vraag en aanbod.....	8
2.5. Bio in de catering.....	9
2.6. Clustering	9
2.7. Bio en duurzaamheid.....	10
2.8. Evolutie van de biosector en budget	10
2.9. Controle en invoer	11
2.10. Biolandbouw versus reguliere landbouw	11
2.11. Bedrijven in omschakeling	12

Op 2 december 2009 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling over het Strategisch Plan Biologische Landbouw, Jaarplan 2010, met de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij.

1. Toelichting

De heer *Johan Verstrynge*, afdelingshoofd van de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling, licht het Jaarplan 2010 van het Strategisch Plan Biologische Landbouw toe.

1.1. Biologische land- en tuinbouw in Vlaanderen

Momenteel neemt de biologische landbouw in Vlaanderen zowat 3500 hectare in, dat is 0,6 percent van de totale oppervlakte cultuurgrond. Bijna de helft is weiland voor de veehouderij. De oppervlakte voor groente en fruit is wel belangrijk in de biosector en genereert een belangrijke toegevoegde waarde.

In Nederland en Frankrijk neemt de biolandbouw ongeveer 2 percent van de cultuurgrond in. Het Europese gemiddelde ligt op 4,1 percent en in vroegere Oost-Europese landen zijn, gelet op de landbouwstructuur daar, nog belangrijke areaaluitbreidingen mogelijk.

De bioproductie in Vlaanderen stagneert. In 2008 lag de productie 0,1 percent lager dan in 2007. In andere Europese landen is er wel een groei: met 5,6 percent in 2007. Het ombuigen van de stagnatie in een groei die het Europese ritme volgt, was de rechtstreekse aanleiding voor het opmaken van het Strategisch Plan Biologische Landbouw.

Er zijn 864 marktdeelnemers – producenten, verwerkers, distributeurs – en 230 bedrijven. De omzet stijgt en ook de consumentenbesteding steeg met 25 percent. Gemiddeld zijn de bioproducten een derde duurder dan de klassieke producten, dus het is afwachten wat het effect zal zijn van de economische crisis op de consumentenbestedingen, maar uit de eerste ervaringen blijkt dat er geen daling is. Ongeveer 80 percent van de Vlamingen koopt jaarlijks minstens één keer bioproducten, maar het aantal regelmatige kopers van bioproducten is nog altijd beperkt.

In 2008 bedroeg de overheidssteun ongeveer 3,4 miljoen euro. Dan gaat het om de steun voor het Strategisch Plan Biologische Landbouw, de steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), de hectaresteen, de werkingstoelage voor BioForum Vlaanderen, de ondersteuning van communicatieactiviteiten en alles wat met onderzoek en vorming te maken heeft.

Voor 2010 zal het budget in dezelfde lijn liggen, maar niet alle uitgaven heeft men in handen. Als er een toename is van de bioproductie zal ook de hectaresteen toenemen.

1.2. Strategisch Plan Biologische Landbouw 2008-2012

Het strategisch plan kwam tot stand door een ruime consultatie van partners: BioForum Vlaanderen, Algemeen Boerensyndicaat (ABS), Boerenbond, het kabinet en de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling. Doelstelling: “Vanuit een verdere verduurzaming van de Vlaamse landbouw engageren de onderschrijvers zich om zich de komende vijf jaar in te zetten voor een verdere ontwikkeling en versterking van de Vlaamse biologische landbouw.”.

Er moet aansluiting gevonden worden bij de Europese dynamiek, er is wederzijds respect tussen de gangbare landbouwsector en de biosector, de mogelijkheden die de markt biedt moeten ten volle benut worden en de biosector draagt bij tot de verduurzaming van landbouw en maatschappij. Dat is zowat de kern van het strategisch plan.

In het strategisch plan zijn zes hefboomen opgenomen, die ook als kader fungeren voor het jaarplan.

1.3. Jaarplan 2010

In totaal zijn 43 acties opgenomen in het jaarplan. Het budget voor het uitvoeren van het plan bedraagt 1.092.000 euro, maar het totale budget voor biologische landbouw is veel groter. De focus ligt op ketenontwikkeling en omschakeling.

Er werden indicatoren uitgewerkt om de acties goed te kunnen opvolgen en er is een taakverdeling afgesproken. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij zal niet zelf alle acties uitvoeren. Ook de beroepsverenigingen voeren acties uit, waarbij gestreefd wordt naar goede samenwerking. Voor elke actie zijn een trekker en een aantal betrokken actoren aangeduid.

1.3.1. Hefboom 1: keten- en marktontwikkeling

Onder de slagzin ‘Bio zoekt keten’, zal een ketenmanager aangesteld worden, die over middelen zal beschikken voor de cofinanciering van ketenontwikkelingsinitiatieven.

Meer transparantie in de keten brengen is belangrijk. Door een aantal marktstudies voor belangrijke deelsectoren kunnen ook de kansen van de biologische land- en tuinbouw ingeschat worden. De ketenmanager wordt geleid vanuit BioForum, maar in zeer nauwe samenwerking met de andere beroepsverenigingen Boerenbond en ABS. Een stuurgroep zal een procedure uitwerken voor de besteding van de middelen, met als doel ‘quick wins’ te realiseren op het vlak van marketing.

Het is heel belangrijk dat biologische producten meer ingang vinden in de catering. De Vlaamse overheid moet een voorbeeldfunctie opnemen. Jammer genoeg worden nu slechts zelden bioproducten gebruikt. Bij speciale gelegenheden wordt bio gebruikt, maar het structureel gebruiken van bioproducten is een belangrijke actie.

1.3.2. Hefboom 2: de biologische productie

Het project ‘Bio zoekt boer’ rond omschakeling is al in uitvoering. Een consulent moet de omschakeling begeleiden, zorgen voor communicatie- en informatiemateriaal en zoveel mogelijk mensen aansporen om om te schakelen naar bio. Als norm werd vooropgesteld dat op jaarbasis een tiental boeren zouden moeten omschakelen. Voor veel land- en tuinbouwers ligt de lat om om te schakelen nog altijd heel hoog. De ‘bioconsulent omschakeling’ kan telers ook doorverwijzen naar specialisten. Over het project wordt heel regelmatig gecommuniceerd in de vakbladen en er is zeker iets in beweging gebracht.

De hectaresteen vertegenwoordigt ongeveer 700.000 euro op jaarbasis. De vraag rees of dit wel de aangewezen hefboom is. Gevestigde bioboeren zijn natuurlijk voorstander, maar voor de omschakeling is vooral een goede begeleiding en ondersteuning nodig. Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) heeft een studie gemaakt over hectaresteen en andere subsidiemaatregelen. Samen met de beroepsverenigingen zal besproken worden welke verbeteringen mogelijk zijn.

De biosector gaat ervan uit dat biozaad gebruikt moet worden, maar dat is niet voor alle soorten en variëteiten voorradig, waardoor ontheffingen verleend worden. Het ontheffingsbeleid wordt herzien, want het moet de bedoeling zijn om zo weinig mogelijk ontheffingen te geven. Het project biozaad is gelinkt aan het project agrobiodiversiteit en de werkgroep zaadteelt die door Wervel en BioForum is opgericht.

Er zal een werkgroep rond biologische land- en tuinbouw en de mestwetgeving opgestart worden, die zal getrokken worden door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Er is een project rond de uitscheidingsnormen voor de biologische melkveehouderij. Het voeder voor melkvee is anders dan het voeder in de gangbare landbouw. Het ILVO onderzoekt of uitscheidingsnormen voor biologische melkkoeien niet verschillend moeten zijn van de normen voor de gangbaar gevoederde koeien.

Er zijn op dit moment heel weinig cijfers over de arbeid in de biologische land- en tuinbouw. Er wordt gezegd dat de arbeidsbehoefte in de bioteelt veel groter is, maar we willen dat nauwkeurig in kaart brengen, om duidelijke cijfers te hebben voor boeren die willen omschakelen. Ook voor de gangbare landbouw zou meer studiewerk moeten gebeuren over arbeidsbehoefte en -rationalisatie.

1.3.3. Hefboom 3: het verhogen van de rendabiliteit

In een studie wordt de bedrijfseconomische rendabiliteit van de biosector vergeleken met de gangbare sector. Boerenbond trekt het project om een aantal cijfers op het vlak van bedrijfseconomie en rendabiliteit van de biosector in kaart te brengen. Het is een relatief kleine en vrij heterogene sector, dus het is niet eenvoudig om die in kaart te brengen.

Een beperkt aantal biobedrijven zit ook in het boekhoudnetwerk dat gerund wordt door de afdeling Monitoring en Studie, maar daar kunnen niet echt conclusies uit getrokken worden.

1.3.4. Hefboom 4: onderzoek en kennisuitwisseling

Het onderzoek in de biosector moet versterkt en beter op elkaar afgestemd worden. De wisselwerking tussen praktijkgericht onderzoek en landbouwers moet zo goed mogelijk verlopen.

Het onderzoek moet antwoorden geven op kennisvragen uit de praktijk. Het is de bedoeling te werken met biobedrijfsnetwerken, dat zijn bioconsulenten en biolandbouwers die samenzitten om ervaringen uit te wisselen en problemen signaleren. De koppeling wordt gemaakt met de praktijkcentra. Het praktijkgericht onderzoek en de voorlichting zal vanaf 2010 beter gecoördineerd worden door de oprichting van een nieuwe structuur, het Coördinatiecentrum voor de Biologische Teelt (CCBT), dat moet zorgen voor de coördinatie van het praktijkonderzoek, kennisdoorstroming en voorlichting. Het CCBT moet samenwerken met alle actoren die een deel van het praktijkgericht onderzoek in de biologische teelt uitvoeren. Het is de bedoeling om bijvoorbeeld ook de fruitsector en de pluimveehouderij te betrekken.

Het Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw & voeding (NOBL) moet alle onderzoek in de biosector coördineren, de onderzoeksmogelijkheden bekendmaken en financiering aantrekken. NOBL bestaat uit onderzoekers, de sectororganisaties, de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling en het CCBT.

Biotelers en landbouwers die willen overschakelen, moeten snel alle informatie kunnen terugvinden. Een portaalsite voor alle biokennis moet dit mogelijk maken.

Naast kennisvermeerdering via wetenschappelijk onderzoek, moet er ook kennisdoorstroming zijn. Daarvoor is er veel aandacht in het jaarplan.

Voor de oproep voor onderzoek biologische landbouw voor 2009 bedraagt het budget 200.000 euro. Vlaanderen is ook partner in het Europese CORE Organic-netwerk, zodat geprofiteerd kan worden van onderzoek dat elders gebeurt. Een aantal problemen van de

Vlaamse biologische sector kunnen ook onderzocht worden op Europees niveau. De link met het regulier landbouwonderzoek is belangrijk en wordt opgevolgd via het Platform voor Landbouwonderzoek.

Vorig jaar was er al een uitwisselingsdag met Nederland. Deze samenwerking op het vlak van kennisvermeerdering en -doorstroming wordt versterkt.

Het belang van bedrijfsbegeleiding kan niet onderschat worden. Mensen die omschakelen hebben nood aan dagdagelijkse begeleiding. Er zijn omschakelplannen, maar dat betekent nog niet dat een teler op een rendabele manier bioteler kan worden. Er moeten voldoende deskundige bioconsulenten zijn en degelijke begeleiding.

1.3.5. Hefboom 5: communicatie en draagvlak

In 2010 ligt het accent iets minder op dit aspect, maar in het kader van de verdere uitwerking van het strategisch plan zal het opnieuw belangrijker worden.

Er is een gezamenlijk communicatiejaarplan. Er zijn nogal wat spelers actief op het vlak van communicatie in de biosector: BioForum, Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en landbouweducatie. Het is de bedoeling om de initiatieven te coördineren en meer samen te werken.

Het onderwijs wordt een specifiek aandachtspunt in de communicatie. Het pakket 'Bio met klasse' richt zich op het secundair onderwijs, waarvoor de leerkrachten meer gemobiliseerd zullen worden.

1.3.6. Hefboom 6: verbreding van het beleid

De integratie van biologische landbouw in het onderwijs is heel belangrijk. Dat gaat over het algemeen vormend onderwijs, maar zeker ook over het landbouwonderwijs, waar nog een hele weg af te leggen is op het vlak van biologische land- en tuinbouw. Hiervoor zal worden samengewerkt met het beleidsdomein Onderwijs.

Door de UGent is een kennisbronboek biologische land- en tuinbouw voor het hoger onderwijs opgesteld, dat beter bekendgemaakt moet worden.

Er worden ook acties ondernomen om lokale overheden te stimuleren om initiatieven te nemen rond biolandbouw. Onder meer via het MINA-plan zijn er hiervoor stimulansen.

Draagvlakverbreding voor biolandbouw kan via het beleid rond gezondheid en voeding, agrodiversiteit, groene economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hiervoor wordt samengewerkt met de beleidsdomeinen Leefmilieu, Welzijn en Volksgezondheid en Economie en Wetenschap.

2. Bespreking

2.1. Rol lokale besturen

De heer *Marc Van de Vijver* bevestigt de belangrijke rol van de lokale besturen om de biologische landbouw meer bekend te maken bij de land- en tuinbouwers en vraagt hoe dat concreet zal verlopen.

De heer *Johan Verstrynge* verduidelijkt dat het betrekken van steden en gemeenten bij de biologische land- en tuinbouw geregeld wordt via de milieubeleidsplannen. Gemeenten konden vrijblijvend een aantal acties ondertekenen, maar het is de bedoeling dat er via

het MINA-plan 4 meer aandacht komt van steden en gemeenten voor biolandbouw. Er is soms veel te bereiken met kleine inspanningen. Zo kan een gemeente door het gebruik van bioproducten bij recepties een voorbeeldfunctie vervullen.

2.2. *Imago van de biolandbouw*

Mevrouw *Els Robeyns* beklemtoont het belang van het Strategisch Plan Biologische Landbouw, omdat een samenwerking tot stand is gebracht met de traditionele landbouwsector. Daardoor vergroot het draagvlak en verkleint het negatieve imago van de biolandbouw. Biolandbouw is ook voor het eerst expliciet opgenomen in het regeerakkoord.

De heer *Johan Verstrynge* stipt aan dat er vroeger een diepe kloof was tussen de gangbare en de biolandbouw. Dat behoort definitief tot het verleden. Onder andere door de samenwerking voor het strategisch plan is wederzijds respect gegroeid. De biolandbouw wordt nu op een rationele, economisch verantwoorde manier benaderd, conform het Europees lastenboek. Het imago van de biologische land- en tuinbouw is inderdaad veel verbeterd.

2.3. *De rol van de distributiesector*

De heer *Karlos Callens* vraagt waarom bij de opstart van de samenwerking rond het strategisch plan de distributiesector niet betrokken werd.

De heer *Johan Verstrynge* bevestigt dat de distributiesector het strategisch plan niet mee heeft ondertekend, maar wel goed betrokken was bij het opstellen van het plan. Tijdens dialoogdagen vermarkting werden alle actoren betrokken en bij het CCBT zal ook een vertegenwoordiger van de distributiesector betrokken worden.

2.4. *Vraag en aanbod*

Voor mevrouw *Els Robeyns* is het verschil tussen vraag en aanbod het grootste probleem. De vraag neemt toe, maar de productie stagneert. Men zou verwachten dat in economisch moeilijke tijden sneller de stap gezet zou worden naar biolandbouw. Wat zijn de belangrijkste drempels waarom die stap zo moeilijk wordt gezet? Hoe kunnen die weggewerkt worden? Informatie en begeleiding zijn heel belangrijk, maar misschien zijn er nog andere factoren.

Volgens de heer *Karlos Callens* is er in het jaarplan veel aandacht voor het verhogen van de productie, maar de middelen zijn voornamelijk gericht op onderzoek, waaronder marktstudies voor zes belangrijke deelsectoren.

De heer *Johan Verstrynge* beklemtoont dat de kleinschaligheid een van de grote problemen is van de sector. De belangrijkste manier om bioproducten te verkopen, loopt via de grootwarenhuizen. Maar die bevoorraden zich met relatief grote partijen, die ze in Vlaanderen veel te weinig vinden, waardoor ze zich bevoorraden in het buitenland. Alle 230 biobedrijven vinden hun afzet, waarbij het korteketencircuit en thuisverkoop zeer sterk ingeburgerd is. Er bestaat bij de biotelers soms de vrees dat door het optrekken van de productie de prijzen zullen dalen.

Volgens de heer *Stefaan Sintobin* vrezen de bioboeren blijkbaar dat door een grotere productie ook de prijzen zullen dalen. De prijs van bioproducten is voor veel mensen een drempel. Als de prijzen zakken, dalen automatisch ook de verkoopprijzen, maar dat betekent dat er veel meer consumenten bioproducten zullen kopen. We moeten de biolandbouwers ervan overtuigen dat een grotere productie niet de facto in hun nadeel is.

De heer *Jos De Meyer* vraagt of er voldoende zicht is op de wijze waarop consumenten kopen. De kritische burger opteert gemakkelijk voor biolandbouw, maar op het moment

dat die zogenaamde kritische burger aankopen doet, opteert hij veelal voor de goedkoopste producten. Is er voldoende zicht op dat consumptiepatroon en op welke manier men dit kan oriënteren?

De heer *Johan Verstrynge* beaamt dat de consument heel veel verwacht, maar dat het geen geld mag kosten. In het jaarlijks rapport van de afdeling Monitoring en Studie worden de types consumenten in beeld gebracht. We moeten inderdaad meer mensen overtuigen om bioproducten te kopen. De VLAM laat consumentenbevragingen uitvoeren om het profiel van de bioconsument – light user, medium user, high user – beter in kaart te brengen en stemt hier in samenspraak met de communicatiecampagnes van BioForum haar promotiecampagnes op af.

2.5. Bio in de catering

Voor mevrouw *Els Robeyns* heeft de overheid een belangrijke voorbeeldfunctie. Zij is voorstander om biolandbouwproducten structureel op te nemen in de catering. Welke acties zijn hiervoor al genomen?

Mevrouw *Marie Verhassel*, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling, verduidelijkt dat bio in de overheids catering heel belangrijk is. De overheid heeft een belangrijke voorbeeldfunctie, maar de afname van bioproducten kan ook een belangrijke stimulans zijn voor de marktontwikkeling.

Er werd een project van de nationale beroepsvereniging van verwerkers en verdelers van de producten van de biologische landbouw (Probila) gesubsidieerd. Van 2006 tot 2008 voerde Probila een actie voor de stimulering van de sociale biocatering, om bio te introduceren in bedrijven, ziekenhuizen, overheden en scholen. Ook enkele cateraars werden aangesproken.

Er duiken evenwel een aantal knelpunten op, waardoor het niet evident is om snel bio te introduceren. Het gaat dan over de kost, de logistiek of de opleiding van het personeel. Aan al die knelpunten kan iets worden gedaan, dus worden de contacten voortgezet. Er worden stappen gezet, meestal naar aanleiding van acties als de Bioweek, maar nog niet structureel. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling legt nu contacten met de minister van Bestuurszaken om de mogelijkheden te bekijken om bio structureel op te nemen in de catering.

Uit het project van Probila bleek ook dat stapsgewijs gewerkt moet worden. Stap voor stap worden bio-ingrediënten geïntroduceerd, wat het ook gemakkelijker maakt voor leveranciers en de catering zelf. De contacten worden voortgezet om op korte termijn meer bioproducten in de catering van de overheid te krijgen.

Mevrouw *Tinne Rombouts* vindt het aanschrijven van de overheden goed, want elke extra afname is positief. Maar het moeten wel hoofdzakelijk Vlaamse producten zijn. Als bioproducten ingevoerd worden, rijst natuurlijk de vraag op welke manier we onze Vlaamse duurzame landbouw ondersteunen. Er moet gevraagd worden om Vlaamse producten aan te kopen, met de vermelding van de voordelen van biologische producten.

2.6. Clustering

Volgens de heer *Jos De Meyer* zou het interessant zijn om voor de catering binnen de Vlaamse overheid te zoeken naar bepaalde clusters en aan te sluiten bij andere niches. Kan de keten van verse hoeveproducten en landbouwers met thuisverkoop eventueel een bondgenoot zijn? De overheid heeft een voorbeeldfunctie, maar ook ten aanzien van deze groep van producenten kan de overheid een belangrijke rol vervullen.

Voor de heer *Marc Vanden Bussche* zijn er de raakvlakken met andere niches en komt biolandbouw bijvoorbeeld specifiek in aanmerking voor hoevetoerisme. Hij beklemtoont ook het kleinschalige karakter van de biolandbouwsector.

Volgens de heer *Johan Verstrynge* is clustering een goede zaak. In het kader van As 3 van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) zijn dergelijke projecten mogelijk. Ook in het kader van leaderprojecten zijn een aantal zaken opgestart. In bepaalde streken moeten bioproducten, hoeve- en streekproducten, toerisme en ook erfgoed samenwerken. De overheid kan daarvoor een algemeen kader creëren, maar die projecten moeten ter plaatse groeien.

2.7. Bio en duurzaamheid

Mevrouw *Tine Eerlingen* beaamt het belang van onderzoek om voldoende informatie te verzamelen inzake rendabiliteit. Bij dat onderzoek kunnen ook een aantal duurzaamheidsaspecten betrokken worden. Dat kan het draagvlak vergroten. Zijn er al onderzoeken over bijvoorbeeld de biodiversiteit bij reguliere en biologische landbouwbedrijven? De ecologische meerwaarde moet meer als troef uitgespeeld worden.

De heer *Johan Verstrynge* bevestigt dat de duurzaamheidsaspecten meer aan bod zouden moeten komen. Uit studies bleek dat bioproducten niet noodzakelijk beter zijn qua voedingswaarde en ook niet noodzakelijk gezonder zijn dan gangbare producten. Er zijn wel een aantal factoren, zoals het zonlicht, die het moeilijk maken om een aantal zaken te vergelijken. Maar het is wel zeker dat bioproducten op een veel meer ecologisch verantwoorde wijze geproduceerd worden dan gangbare producten, hoewel de gangbare teelt steeds meer in die richting gaat. Het is de opdracht voor de biosector om het aspect duurzaamheid beter uit te spelen naar de consument.

De heer *Jos De Meyer* benadrukt dat het belangrijk is dat duurzaamheid geen synoniem wordt van biolandbouw. Duurzaamheid staat voor landbouwproducten die gezond zijn en sterk gecontroleerd worden. Bio is een extra label voor een bepaalde productiewijze.

2.8. Evolutie van de biosector en budget

Er zijn 230 biobedrijven. De heer *Jos De Meyer* vraagt of er zicht is op het aantal bioboeren dat jaarlijks stopt? Hoeveel stoppen er wegens pensionering, hoeveel omdat het bedrijf financieel niet leefbaar is en hoeveel omdat ze opnieuw overschakelen op de gangbare landbouw?

De productie is licht afgenomen, ondanks de zware financiële inspanningen om overschakeling te stimuleren. Als de productie daalt, wijst dat er toch op dat producenten verdwijnen. Als ze stoppen omwille van financiële redenen of opnieuw overschakelen naar de gangbare landbouw, moet dat verder bekeken worden.

Volgens de heer *Johan Verstrynge* bestaat er geen statistisch overzicht van het aantal bioboeren dat stopt. Het aantal bedrijven in heel de land- en tuinbouwsector vermindert, dus er is een natuurlijke afvloei. Boeren op een Kruispunt begeleidt bedrijven in moeilijkheden, maar de vzw heeft nog nooit gemeld dat er veel biobedrijven in moeilijkheden zijn. Er zijn bedrijven die opnieuw overschakelen naar de gangbare landbouw. Dat is dan niet omwille van financiële redenen, maar meer omwille van de zware controles in de omschakelingsperiode.

De heer *Karlos Callens* vraagt of er voor het budget van 1.092.000 euro een concrete begroting is gemaakt, want hij vreest dat er wel eens middelen te kort zouden kunnen zijn om alle plannen te realiseren.

De heer *Johan Verstrynge* beklemtoont dat in een tijd van budgettaire beperkingen het budget niet overschreden mag worden. Het budget van 1.092.000 euro is al voor een groot deel uitgesplitst over de verschillende acties.

2.9. Controle en invoer

De heer *Karlos Callens* benadrukt dat een groot deel van de consumptie wordt gevoed door import. Worden de bioproducten die vanuit het buitenland binnenstromen op een serieuze manier gecontroleerd?

Volgens de heer *Johan Verstrynge* probeert Vlaanderen zich qua regelgeving en controles op het Europees niveau te stellen, hoewel we soms iets strenger zijn. Bioproducten die ingevoerd worden, vallen onder een gelijkaardige regelgeving als de onze. Er zijn ook geen aanwijzingen dat er in Europa minder gecontroleerd zou worden. Met bepaalde producten zijn er soms wel meer problemen. Zo is in heel Europa de import van bepaalde zogenaamde bioproducten uit China verboden.

De term ‘bio’ wordt heel streng bewaakt. Als iemand deze term gebruikt bij de verkoop van producten, moet de teeltwijze ook biologisch zijn. We schrijven regelmatig brieven naar mensen die de term ‘bio’ onterecht gebruiken. Daar wordt heel strikt op toegezien.

De heer *Karlos Callens* vraagt om toch te onderzoeken of Vlaanderen niet strenger is dan Europa, waardoor we het moeilijker maken voor de biosector.

Voor mevrouw *Tinne Rombouts* moet streng worden toegezien op het gebruik van het bio-label. Wat zijn de verschillen tussen het Belgische biogarantielabel en het Europese label? Waarom zijn we iets strenger? Maken we het onze landbouwers daardoor niet iets moeilijker, waardoor er moeilijker wordt overgeschakeld? Welk voordeel levert een strenger label eventueel op?

Het verschil met de gangbare teeltwijzen wordt kleiner, maar mevrouw Rombouts hoopt dat dat niet de reden is voor de strengere normering.

Voor de heer *Johan Verstrynge* is het heel belangrijk dat Vlaanderen zich volledig gelijk-schakelt met het Europese niveau, niet strenger, maar ook niet minder streng. Het verschil met sommige andere landen is dat de controles hier frequenter en strenger zijn. Ook in de toepassing van de omschakelingsperiode is er een belangrijk verschil. Voor de omschakelingsperiode zijn afwijkingen mogelijk, maar Vlaanderen is altijd heel strikt geweest. Het is noodzakelijk dat Vlaanderen zich binnen de Europese regelgeving iets minder strikt opstelt voor de omschakeling.

2.10. Biolandbouw versus reguliere landbouw

In het jaarplan wordt volgens de heer *Karlos Callens* regelmatig gesproken over toenadering en integratie met de reguliere landbouw. De reguliere landbouw heeft al zo veel verplichtingen en beperkingen dat we de hele landbouw bijna biolandbouw zouden kunnen noemen. Kunnen de inspanningen voor biolandbouw niet ten nadele zijn van de reguliere landbouw?

De heer *Johan Verstrynge* stelt dat zowel de biolandbouwers als de gangbare landbouwers geconfronteerd worden met heel wat administratie. Het strategisch plan benadeelt de gangbare landbouw niet. Voor de gangbare landbouw is het een zeer grote opgave om zich aan te passen aan de nieuwe richtlijn over gewasbeschermingsmiddelen, want een aantal producten zullen worden geschrapt. De biolandbouw heeft dat probleem uiteraard niet.

De heer *Karlos Callens* vreest dat door de sterke promotie van bio de indruk zou kunnen ontstaan dat de reguliere landbouw eigenlijk niet goed bezig is.

Voor de heer *Jos De Meyer* is de extra promotie voor biolandbouw geen discriminatie ten aanzien van de gangbare landbouw. De gangbare landbouw produceert voor een ruime Europese en wereldmarkt, maar we moeten wel opletten dat er geen discriminatie ontstaat ten opzichte van een segment van de landbouw dat aan verbreding doet en kiest voor hoeveerverkoop zonder het extra label biolandbouw. Er zijn 230 biobedrijven, maar ongeveer vijf keer zoveel verkopers van hoeveproducten. Zij zouden die extra ondersteuning ook kunnen gebruiken, maar kunnen die niet op dezelfde wijze krijgen.

De heer *Johan Verstrynge* benadrukt dat de promotie voor bioproducten niet ten nadele gaat van het gangbare product. Er zal nooit een initiatief gesubsidieerd worden waardoor de gangbare sector als negatief wordt afgeschilderd. De biologische sector is een bedrijfstak volgens een bepaald lastenboek.

2.11. Bedrijven in omschakeling

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt of er een apart label is voor de jaren dat een bedrijf in omschakeling is. Tijdens deze periode moeten de landbouwers aan bepaalde voorwaarden voldoen, maar ze kunnen nog geen gebruik maken van het biolabel.

De heer *Johan Verstrynge* benadrukt dat de omschakeling een heel moeilijker periode is. De landbouwer moet twee jaar het lastenboek voor bioproducten volgen, terwijl zich dat niet vertaalt in een meerwaarde voor het product. Dat is een belangrijk probleem. Het is een actie om omschakelproducten een speciaal statuut te geven en de afzetmogelijkheden van omschakelingsproducten te bevorderen.

De voorzitter,

Jos DE MEYER

De verslaggever,

Tine EERLINGEN